

Mələk Adil qızı HÜSEYNOVA

Qərbi Kaspi Universitetinin magistrantı, Bakı, Azərbaycan

E-mail: Melekhuseynova247@gmail.com

ORCID ID: 0009-0002-0741-2801

AZƏRBAYCAN-ÇİN HUMANİTAR VƏ MƏDƏNİ ƏMƏKDAŞLIĞININ YUMŞAQ GÜC SİYASƏTİ KONTEKSTİNDƏ İNKİŞAF XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Xülasə

Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində dövlətlərarası əməkdaşlıq yalnız siyasi, iqtisadi və təhlükəsizlik mexanizmləri ilə məhdudlaşmır. Qloballaşma, informasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı və xalqlar arasında birbaşa əlaqələrin genişlənməsi humanitar və mədəni əməkdaşlığın əhəmiyyətini daha da artırmışdır. Bu baxımdan Azərbaycan-Çin münasibətlərində humanitar əlaqələr, təhsil tərəfdaşlığı, mədəni diplomatiya, turizm, tələbə mübadiləsi və ictimaiyyətlərarası təmaslar xüsusi yer tutur. Məqalədə Azərbaycan və Çin arasında humanitar-mədəni əməkdaşlığın inkişaf xüsusiyyətləri yumşaq güc siyasəti kontekstində araşdırılır. Tədqiqatın əsas məqsədi iki ölkə arasında mədəni və humanitar əlaqələrin siyasi etimadın möhkəmlənməsinə, qarşılıqlı anlaşmanın dərinləşməsinə və uzunmüddətli tərəfdaşlıq mühitinin formalaşmasına təsirini müəyyən etməkdir. Araşdırmada sistemli yanaşma, müqayisəli təhlil, tarixi-məntiqi metod və kontent-analiz üsullarından istifadə edilmişdir. Tədqiqat materialları göstərir ki, Azərbaycan-Çin humanitar əməkdaşlığı son illərdə daha çox təhsil, mədəniyyət, turizm və ictimai diplomatiya istiqamətlərində genişlənməmişdir. Bu əməkdaşlıq modeli iki ölkə arasında münasibətlərin yalnız rəsmi diplomatik səviyyədə deyil, cəmiyyətlərarası əlaqələr müstəvisində də inkişafına şərait yaradır. Nəticə olaraq, humanitar və mədəni əməkdaşlıq Azərbaycan-Çin münasibətlərində yumşaq güc elementlərinin güclənməsinə, qarşılıqlı imicin formalaşmasına və strateji tərəfdaşlığın sosial əsaslarının möhkəmlənməsinə mühüm töhfə verir.

Açar sözlər: Azərbaycan-Çin münasibətləri, humanitar əməkdaşlıq, mədəni diplomatiya, yumşaq güc, təhsil əlaqələri.

UOT: 327

JEL: F50, F59, Z10

DOI: <https://doi.org/10.54414/UUEI3181>

Giriş

Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində dövlətlərin xarici siyasət imkanları yalnız hərbi və iqtisadi resurslarla müəyyən olunmur. Qloballaşma prosesinin sürətlənməsi, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı və beynəlxalq inteqrasiyanın dərinləşməsi nəticəsində humanitar və mədəni əməkdaşlıq dövlətlərarası münasibətlərin mühüm komponentlərindən birinə çevrilmişdir. Xüsusilə XXI əsrdə “yumşaq güc” siyasəti beynəlxalq nüfuzun formalaşdırılması, siyasi etimadın gücləndirilməsi və uzunmüddətli tərəfdaşlıq münasibətlərinin qurulması baxımından strateji əhəmiyyət qazanmışdır [1]. Bu baxımdan təhsil, mədəniyyət, turizm,

ictimai diplomatiya və insanlararası əlaqələr beynəlxalq münasibətlər sistemində yeni təsir mexanizmləri kimi çıxış edir.

Çin Xalq Respublikasının son onilliklərdə yalnız iqtisadi deyil, humanitar və mədəni təsir imkanlarını da genişləndirməsi beynəlxalq münasibətlər sistemində yeni əməkdaşlıq modellərinin formalaşmasına səbəb olmuşdur. Çin tərəfindən həyata keçirilən mədəni diplomatiya siyasəti, Konfutsi institutlarının fəaliyyəti, beynəlxalq təhsil proqramları və humanitar layihələr ölkənin qlobal yumşaq güc strategiyasının əsas elementləri hesab olunur [2]. Bu siyasətin əsas məqsədi Çin haqqında müsbət beynəlxalq

imicinin formalaşdırılması, mədəni təsir imkanlarının artırılması və müxtəlif regionlarla uzunmüddətli əməkdaşlıq mühitinin yaradılmasıdır.

Azərbaycan ilə Çin arasında münasibətlər də son illərdə yalnız siyasi və iqtisadi sahələrlə məhdudlaşmamış, humanitar istiqamətdə daha çox genişlənməyə başlamışdır. Təhsil əməkdaşlığı, tələbə mübadiləsi proqramları, mədəni tədbirlər, turizm əlaqələri və ictimai diplomatiya platformaları bu münasibətlərin yeni inkişaf mərhələsinə keçdiyini göstərir [3]. Xüsusilə universitetlərarası əməkdaşlıq, Çin dilinin öyrənilməsinə marağın artması və qarşılıqlı mədəni tədbirlərin keçirilməsi humanitar münasibətlərin institusional əsaslarını gücləndirmişdir.

Azərbaycanın multikulturalizm siyasəti və mədəniyyətlərarası dialoqa verdiyi önəm Çin ilə humanitar əməkdaşlığın inkişafı üçün əlverişli zəmin formalaşdırır. Eyni zamanda Çin də beynəlxalq humanitar əlaqələrin genişləndirilməsini xarici siyasət prioritetlərindən biri kimi qiymətləndirir [4]. Bu baxımdan iki ölkə arasında humanitar əməkdaşlıq yalnız mədəni münasibətlər sistemi deyil, həm də qarşılıqlı siyasi etimadın və strateji tərəfdaşlığın sosial dayaqlarından biri kimi çıxış edir.

Mövzunun aktuallığı onunla bağlıdır ki, Azərbaycan–Çin münasibətlərinin humanitar aspektləri iqtisadi və siyasi istiqamətlərlə müqayisədə daha az tədqiq edilmişdir. Halbuki müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində yumşaq güc amilləri dövlətlərin beynəlxalq nüfuzunun formalaşmasında və uzunmüddətli tərəfdaşlıq modelinin qurulmasında mühüm rol oynayır [5]. Bu səbəbdən Azərbaycan və Çin arasında humanitar-mədəni əməkdaşlığın inkişaf xüsusiyyətlərinin elmi əsaslarla

araşdırılması həm nəzəri, həm də praktiki baxımdan əhəmiyyət daşıyır.

Tədqiqatın əsas məqsədi Azərbaycan–Çin humanitar və mədəni əməkdaşlığının inkişaf xüsusiyyətlərini yumşaq güc siyasəti kontekstində təhlil etmək, bu əməkdaşlığın əsas istiqamətlərini müəyyənləşdirmək və gələcək inkişaf perspektivlərini qiymətləndirməkdən ibarətdir. Araşdırma zamanı sistemli yanaşma, müqayisəli təhlil, tarixi-məntiqi metod və analitik ümumiləşdirmə üsullarından istifadə edilmişdir [6].

Azərbaycan–Çin humanitar əməkdaşlığının əsas istiqamətləri və institusional inkişaf xüsusiyyətləri. Azərbaycan və Çin arasında humanitar əməkdaşlıq son illərdə münasibətlərin ən dinamik inkişaf edən istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. Əvvəlki mərhələdə əlaqələr əsasən siyasi və iqtisadi sahələr üzərində qurulsada, hazırda humanitar diplomatiya, təhsil tərəfdaşlığı, mədəniyyətlərarası dialoq və ictimai əlaqələr əməkdaşlığın mühüm komponentləri kimi çıxış edir. Bu proses beynəlxalq münasibətlər sistemində yumşaq güc amillərinin rolunun artması ilə birbaşa bağlıdır [1].

Müasir dövrdə dövlətlər yalnız iqtisadi potensial və hərbi güc vasitəsilə deyil, eyni zamanda mədəni təsir imkanları, təhsil siyasəti, beynəlxalq imic və ictimai diplomatiya mexanizmləri vasitəsilə də qlobal təsir formalaşdırmağa çalışırlar. Çin Xalq Respublikası da son illərdə beynəlxalq humanitar siyasətini genişləndirərək müxtəlif regionlarda mədəni və təhsil layihələrini aktiv şəkildə inkişaf etdirmişdir [2]. Azərbaycan isə multikulturalizm və mədəniyyətlərarası dialoq siyasəti ilə humanitar əməkdaşlıq üçün əlverişli platforma yaradan ölkələrdən biri hesab olunur.

Cədvəl 1. Azərbaycan–Çin humanitar əməkdaşlığının əsas istiqamətləri.

Əməkdaşlıq istiqaməti	Əsas məzmun	Strateji əhəmiyyəti
Təhsil əməkdaşlığı	Tələbə mübadiləsi, universitetlərarası proqramlar	Akademik inteqrasiyanın güclənməsi
Mədəni diplomatiya	Sərgilər, mədəniyyət günləri, festivallar	Qarşılıqlı mədəni tanıtım
Turizm əlaqələri	Turist axınının artması və viza əməkdaşlığı	İnsanlararası əlaqələrin genişlənməsi
Dil və akademik proqramlar	Çin dili və mədəniyyət proqramları	Yumşaq güc təsirinin artması
İctimai diplomatiya	Forumlar və beynəlxalq tədbirlər	Siyasi etimadın güclənməsi

Mənbə: [3,4] mənbələr əsasında müəllif tərəfindən hazırlanmışdır.

İki ölkə arasında humanitar münasibətlərin inkişafında təhsil proqramları, universitetlərarası əməkdaşlıq, tələbə mübadiləsi, mədəni tədbirlər və turizm əlaqələri xüsusi yer tutur. Son illərdə Çin universitetlərində təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin sayında artım müşahidə olunmuş, eyni zamanda Azərbaycanda Çin dili və mədəniyyətinə maraq genişlənmişdir [3]. Bununla yanaşı, müxtəlif beynəlxalq sərgilər, mədəniyyət günləri və humanitar forumlar iki ölkə arasında ictimai əlaqələrin inkişafına müsbət təsir göstərmişdir. Azərbaycan–Çin humanitar əməkdaşlığının əsas istiqamətlərini aşağıdakı cədvəl 1-də sistemli şəkildə təqdim etmək mümkündür.

Cədvəl 1-də təqdim olunan məlumatlar göstərir ki, humanitar əməkdaşlıq çoxşaxəli xarakter daşıyır və yalnız mədəni əlaqələrlə məhdudlaşmır. Təhsil əməkdaşlığı iki ölkə arasında uzunmüddətli akademik inteqrasiyanın formalaşmasına şərait yaradır. Bu istiqamətdə tələbə mübadilə proqramları və universitetlərarası əlaqələr xüsusi rol oynayır. Akademik əməkdaşlıq gələcəkdə elmi-tədqiqat və innovasiya sahəsində birgə layihələrin genişlənməsi üçün də mühüm baza formalaşdırır.

Mədəni diplomatiya istiqamətində keçirilən tədbirlər isə xalqlar arasında qarşılıqlı anlayışın dərinləşməsinə xidmət edir. Mədəniyyət günləri, sərgilər və beynəlxalq festivallar vasitəsilə ölkələrin milli-mədəni dəyərləri beynəlxalq auditoriyaya təqdim olunur. Bu proses yalnız mədəni tanıtım funksiyası daşımır, eyni zamanda dövlətlərin beynəlxalq imicinə də müsbət təsir göstərir [4].

Turizm əməkdaşlığının genişlənməsi humanitar münasibətlərin praktik komponentlərindən biri hesab olunur. Son illərdə Çin turistlərinin Azərbaycana marağının artması, eyni zamanda Azərbaycan vətəndaşlarının Çin istiqamətində səfərlərinin genişlənməsi insanlararası əlaqələrin inkişafına şərait yaratmışdır. Bu dinamika iqtisadi və sosial münasibətlərə də dolayı təsir göstərir. Dil və akademik proqramların genişlənməsi də xüsusi diqqət çəkir. Çin dilinin öyrənilməsi və Çin mədəniyyətinin təbliği istiqamətində həyata keçirilən layihələr yumşaq güc siyasətinin əsas elementlərindən biri hesab olunur [5]. Bununla

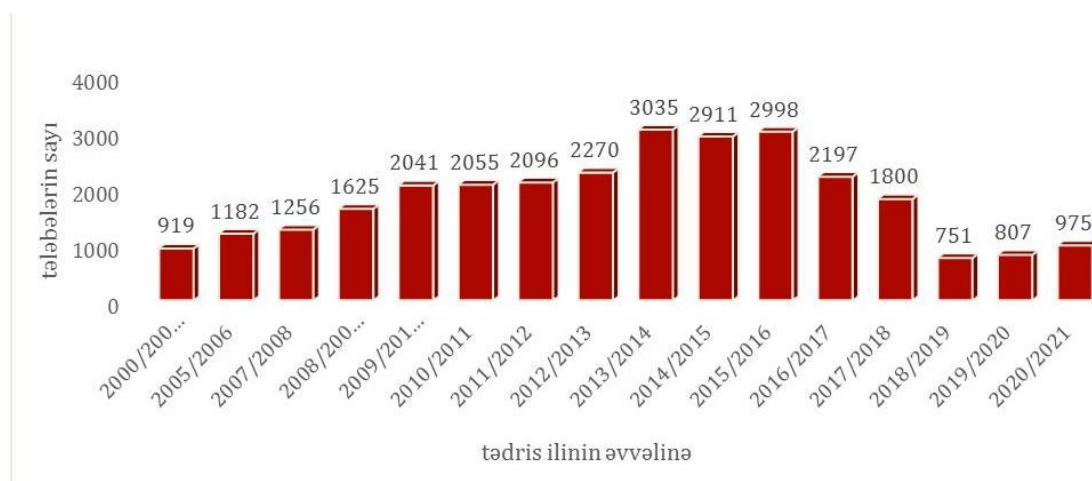
yanaşı, Azərbaycanda multikultural mühitin mövcudluğu humanitar inteqrasiyanın inkişafını asanlaşdırır. Azərbaycan–Çin humanitar əməkdaşlığı son illərdə institusional və sistemli xarakter almağa başlamışdır. Bu əməkdaşlıq yalnız mədəni münasibətlər səviyyəsində deyil, həm də siyasi etimadın və uzunmüddətli strateji tərəfdaşlığın sosial əsaslarının formalaşması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Təhsil, mədəni diplomatiya və ictimai əlaqələrin inkişaf dinamikası. Azərbaycan ilə Çin arasında humanitar əməkdaşlığın inkişafında təhsil və mədəni diplomatiya xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Son illərdə iki ölkə arasında universitetlərarası əlaqələrin genişlənməsi, tələbə mübadilə proqramlarının artması və ortaq akademik layihələrin formalaşdırılması humanitar münasibətlərin institusional əsaslarını daha da gücləndirmişdir. Təhsil sahəsində əməkdaşlıq yalnız bilik və təcrübə mübadiləsi ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda uzunmüddətli ictimai əlaqələrin və qarşılıqlı etimad mühitinin formalaşmasına da təsir göstərir [6].

Çin hökuməti son illərdə beynəlxalq tələbələr üçün müxtəlif təqaüd proqramlarını genişləndirmiş, xarici tələbələrin Çin universitetlərinə cəlb olunmasını yumşaq güc siyasətinin əsas istiqamətlərindən birinə çevirmişdir [2]. Bu proses Azərbaycanlı tələbələrin də Çin ali təhsil müəssisələrinə marağını artırmışdır. Xüsusilə beynəlxalq münasibətlər, mühəndislik, informasiya texnologiyaları və iqtisadiyyat sahələrində təhsil alan tələbələrin sayında artım müşahidə olunur.

İctimai diplomatiya platformalarının genişlənməsi də diqqət çəkən istiqamətlərdən biridir. Beynəlxalq forumlar, media əməkdaşlığı və akademik konfranslar vasitəsilə iki ölkənin ekspert dairələri və ictimai institutları arasında əlaqələr inkişaf edir. Bu əməkdaşlıq modeli dövlətlərarası münasibətlərin yalnız rəsmi diplomatiya səviyyəsində deyil, cəmiyyətlərarası münasibətlər müstəvisində də dərinləşdiyini göstərir. Son illərdə Azərbaycan və Çin arasında təhsil və humanitar proqramlar üzrə iştirak göstəricilərində müşahidə olunan artım aşağıdakı qrafikdə təqdim olunur.

Şəkil 1. Azərbaycan–Çin humanitar proqramlarında iştirak dinamikası (2016–2023).

Mənbə: [2] mənbə əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan–Çin humanitar əməkdaşlığının gələcək perspektivləri və yumşaq güc siyasətinin strateji təsirləri. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində humanitar əməkdaşlıq dövlətlərin xarici siyasət strategiyalarının mühüm elementlərindən birinə çevrilmişdir. Yumşaq güc siyasəti vasitəsilə formalaşdırılan beynəlxalq imic, mədəni təsir imkanları və ictimai diplomatiya mexanizmləri dövlətlərarası münasibətlərin uzunmüddətli inkişafında mühüm rol oynayır [7]. Bu baxımdan Azərbaycan və Çin arasında humanitar əməkdaşlığın gələcək perspektivləri yalnız mədəni əlaqələrin genişlənməsi ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda strateji tərəfdaşlığın sosial əsaslarının möhkəmləndirilməsinə xidmət edir.

Son illərdə müşahidə olunan dinamika göstərir ki, Azərbaycan–Çin münasibətlərində humanitar istiqamət daha çox institusional xarakter almağa başlamışdır. Təhsil proqramlarının genişləndirilməsi, ortaq akademik tədqiqat layihələrinin hazırlanması və mədəni diplomatiya platformalarının inkişafı gələcək əməkdaşlığın əsas istiqamətləri hesab olunur [8]. Xüsusilə rəqəmsal təhsil platformalarının inkişafı və virtual akademik əməkdaşlıq mexanizmləri iki ölkə arasında elmi əlaqələrin daha çevik şəkildə genişlənməsinə şərait yaradır.

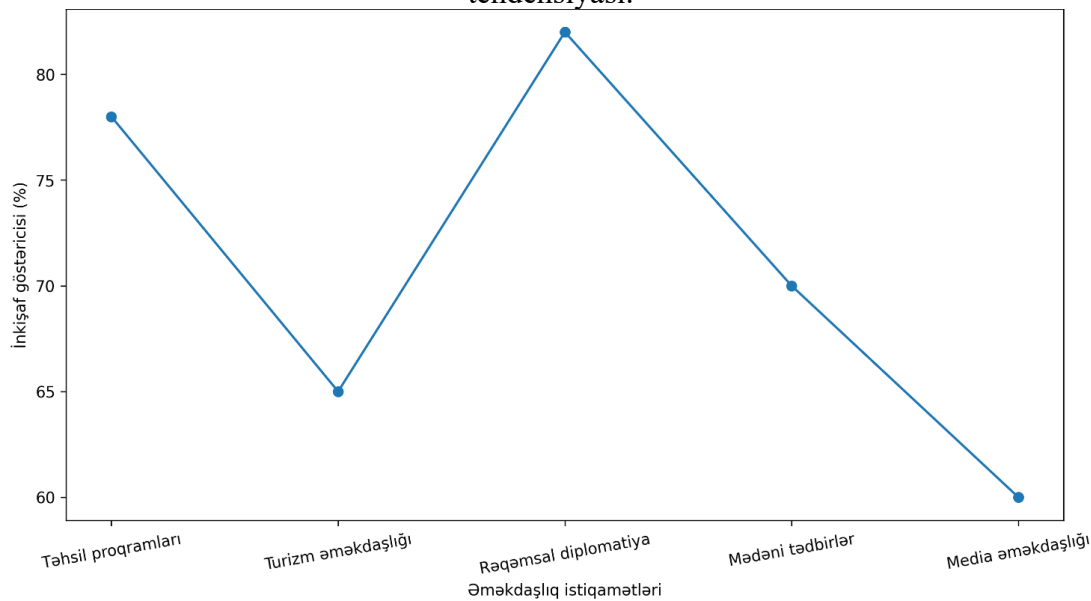
Bununla yanaşı, turizm sahəsində əməkdaşlığın inkişafı da humanitar münasibətlərin perspektiv istiqamətlərindən biri hesab

olunur. Azərbaycanın beynəlxalq turizm potensialının genişlənməsi və Çindən gələn turist sayının artması insanlararası əlaqələrin intensivliyinə müsbət təsir göstərir [9]. Turizm yalnız iqtisadi fəaliyyət sahəsi kimi deyil, həm də mədəni qarşılıqlı təsirin və ictimai inteqrasiyanın mühüm aləti kimi çıxış edir.

Media və informasiya əməkdaşlığının inkişafı da xüsusi diqqət cəhəkdir. Rəqəmsal kommunikasiya vasitələrinin geniş yayılması nəticəsində dövlətlərin beynəlxalq informasiya siyasəti yumşaq güc strategiyalarının əsas komponentlərindən birinə çevrilmişdir. Azərbaycan və Çin arasında media əməkdaşlığının genişlənməsi qarşılıqlı informasiya mübadiləsinin güclənməsinə və ölkələrin beynəlxalq imicinin formalaşmasına müsbət təsir göstərir [10]. Humanitar əməkdaşlığın gələcək inkişaf tendensiyalarını aşağıdakı qrafik vasitəsilə ümumiləşdirmək mümkündür.

Şəkil 2-də təqdim olunan istiqamətlər göstərir ki, gələcək mərhələdə əməkdaşlığın ən sürətli inkişaf edən sahələri təhsil proqramları, rəqəmsal kommunikasiya və turizm olacaqdır. Akademik əməkdaşlığın genişlənməsi birgə elmi tədqiqat layihələrinin sayının artmasına şərait yarada bilər. Eyni zamanda rəqəmsal platformalar vasitəsilə həyata keçirilən humanitar əlaqələr ənənəvi əməkdaşlıq modellərini daha çevik və əlçatan edir.

Şəkil 2. Azərbaycan–Çin humanitar əməkdaşlığının perspektiv istiqamətləri üzrə artım tendensiyası.

Mənbə: [7] mənbə əsasında hazırlanmışdır.

Turizm və mədəni diplomatiya istiqamətində müşahidə olunan artım tendensiyası isə xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşımanın dərinləşməsinə təsir göstərir. Bu proses uzunmüddətli perspektivdə ictimai etimadın formalaşmasına və dövlətlərarası münasibətlərin sosial bazasının genişlənməsinə səbəb ola bilər. Azərbaycan–Çin humanitar əməkdaşlığının strateji təsirini aşağıdakı model vasitəsilə ifadə etmək mümkündür:

$$SP = f(HC + PD + CI)$$

Burada: SP – strateji tərəfdaşlıq; HC – humanitar əməkdaşlıq; PD – ictimai diplomatiya; CI – mədəni inteqrasiya.

Bu model göstərir ki, humanitar münasibətlər dövlətlərarası strateji tərəfdaşlığın formalaşmasına birbaşa təsir edən əsas amillərdən biridir. Humanitar və mədəni əməkdaşlığın genişlənməsi siyasi və iqtisadi münasibətlərin daha dayanıqlı və uzunmüddətli xarakter almasına şərait yaradır.

Azərbaycan və Çin arasında humanitar əməkdaşlıq gələcək illərdə daha çox rəqəmsal diplomatiya, təhsil innovasiyaları, mədəni inteqrasiya və ictimai kommunikasiya istiqamətlərində inkişaf edə bilər. Bu əməkdaşlıq modeli yalnız ikitərəfli münasibətlərin deyil, bütövlükdə Avrasiya məkanında humanitar inteqrasiya proseslərinin mühüm

elementlərindən biri kimi qiymətləndirilə bilər.

Nəticə

Aparılmış araşdırma göstərir ki, Azərbaycan və Çin arasında humanitar və mədəni əməkdaşlıq son illərdə münasibətlərin ən dinamik inkişaf edən istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. Əlaqələrin yalnız siyasi və iqtisadi çərçivə ilə məhdudlaşmaması, eyni zamanda təhsil, mədəniyyət, turizm və ictimai diplomatiya istiqamətlərində genişlənməsi əməkdaşlığın daha dayanıqlı və çoxşaxəli xarakter aldığını göstərir.

Tədqiqat materiallarının təhlili sübut edir ki, təhsil proqramları, tələbə mübadiləsi, universitetlərarası əməkdaşlıq və akademik layihələr iki ölkə arasında humanitar inteqrasiyanın əsas mexanizmlərindən biri kimi çıxış edir. Bununla yanaşı, mədəni diplomatiya vasitəsilə həyata keçirilən tədbirlər xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşımanın və ictimai etimadın güclənməsinə mühüm təsir göstərir. Mədəniyyət günləri, beynəlxalq sərgilər və forumlar Azərbaycan və Çin arasında əlaqələrin sosial əsaslarını daha da möhkəmləndirir.

Araşdırma nəticələri göstərir ki, yumşaq güc siyasəti müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində strateji əhəmiyyət daşıyan vasitələrdən biridir. Çin humanitar və mədəni

diplomatiya mexanizmlərindən istifadə etməklə beynəlxalq təsir imkanlarını genişləndirir, Azərbaycan isə multikulturalizm və mədəniyyətlərarası dialoq siyasəti vasitəsilə bu əməkdaşlıq üçün əlverişli mühit formalaşdırır. Bu qarşılıqlı yanaşma münasibətlərin uzunmüddətli və davamlı xarakter almasına şərait yaradır.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Nye J.S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York: Public Affairs. 2004.
2. Cull N.J. Public Diplomacy: Lessons from the Past. Los Angeles: Figueroa Press. 2009.
3. Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi. Azərbaycan–Çin münasibətləri üzrə rəsmi hesabat. Bakı. 2023.
4. UNESCO. Global Cultural Cooperation Report. Paris: UNESCO Publishing. 2023.
5. Keohane R.O., Nye J.S. Power and Interdependence (3rd ed.). New York: Longman. 2001.
6. Ministry of Education of the People's Republic of China. International Education Development Report. Beijing. 2023.
7. Cornell S.E. Azerbaijan's Foreign Policy. Washington, DC: Central Asia-Caucasus Institute. 2020.
8. UNWTO. International Tourism and Cultural Exchange Report. Madrid: World Tourism Organization. 2023.
9. OECD. Cultural Diplomacy and Global Communication Outlook. Paris: OECD Publishing. 2022.
10. Asian Development Bank. Regional Cooperation and Human Connectivity in Eurasia. Manila: ADB. 2023.

Melek Adil HUSEYNOVA

Master's student at Western Caspian University, Baku, Azerbaijan

DEVELOPMENT FEATURES OF AZERBAIJAN–CHINA HUMANITARIAN AND CULTURAL COOPERATION IN THE CONTEXT OF SOFT POWER POLICY

Summary

In the modern system of international relations, interstate cooperation is no longer limited to political, economic, and security issues alone. Globalization, the rapid development of information technologies, and the expansion of people-to-people contacts have significantly increased the importance of humanitarian and cultural cooperation. In this regard, humanitarian relations between Azerbaijan and China, including educational cooperation, cultural diplomacy, tourism, academic exchanges, and public interactions, occupy an important place in bilateral relations. The article examines the development features of Azerbaijan–China humanitarian and cultural cooperation within the framework of soft power policy. The main objective of the research is to determine the impact of humanitarian relations on strengthening political trust, deepening mutual understanding, and forming a long-term partnership environment between the two countries. The study employs systematic approach, comparative analysis, historical-logical analysis, and content analysis methods. The findings demonstrate that humanitarian cooperation between Azerbaijan and China has significantly expanded in recent years in the fields of education, culture, tourism, and public diplomacy. This cooperation model contributes to the development of relations not only at the official diplomatic level but also at the level of public interaction. As a result, humanitarian and cultural cooperation makes an important contribution to strengthening soft power elements, shaping a positive mutual image, and reinforcing the social foundations of the strategic partnership between Azerbaijan and China.

Keywords: Azerbaijan–China relations, humanitarian cooperation, cultural diplomacy, soft power, educational relations.

Мелек Адил ГУСЕЙНОВА

магистрант Западно-Каспийского Университета, Баку, Азербайджан

ГУМАНИТАРНОЕ И КУЛЬТУРНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ АЗЕРБАЙДЖАНОМ И КИТАЕМ В КОНТЕКСТЕ ПОЛИТИКИ «МЯГКОЙ СИЛЫ» И ОСОБЕННОСТИ ЕГО РАЗВИТИЯ

Резюме

В современной системе международных отношений межгосударственное сотрудничество уже не ограничивается только политическими, экономическими и вопросами безопасности. Глобализация, стремительное развитие информационных технологий и расширение контактов между народами значительно повысили значение гуманитарного и культурного взаимодействия. В этом контексте гуманитарные связи между Азербайджаном и Китаем, включая образовательное сотрудничество, культурную дипломатию, туризм, академические обмены и общественные контакты, занимают важное место в системе двусторонних отношений. В статье исследуются особенности развития гуманитарного и культурного сотрудничества между Азербайджаном и Китаем в контексте политики «мягкой силы». Основная цель исследования заключается в определении влияния гуманитарных связей на укрепление политического доверия, углубление взаимопонимания и формирование долгосрочного партнерства между двумя странами. В ходе исследования использованы методы системного подхода, сравнительного анализа, историко-логического исследования и контент-анализа. Результаты исследования показывают, что в последние годы гуманитарное сотрудничество между Азербайджаном и Китаем значительно расширилось в сферах образования, культуры, туризма и общественной дипломатии. Данная модель сотрудничества способствует развитию отношений между странами не только на официальном дипломатическом уровне, но и на уровне общественных связей. В результате гуманитарное и культурное сотрудничество вносит важный вклад в укрепление элементов «мягкой силы», формирование взаимного положительного имиджа и усиление социальной основы стратегического партнерства между Азербайджаном и Китаем.

Ключевые слова: Азербайджано-Китайские отношения, гуманитарное сотрудничество, культурная дипломатия, мягкая сила, образовательные связи.

Daxil olub: 14.05.2026